

hi ha el *Juncaret* (Figueres) amb 220 ha. de regadiu.

Doncs tant el nom *C)* com el *D)* apunten clarament a terreny palúdic, i *B)* més aviat ho confirma. Seria, doncs, PALUD(IS) HÛMOREM, -ORES, que sembla ser l'ètimon, precisament del conegudíssim *Palamo(r)s* de la Costa Brava, i del seu homònim de Segarra. Aquí tindriem per una banda *Paluomor* > *Palomor (C)* per l'altra *Palomones* > *Palmones*, (amb síncope pretònica) (*D)* i per l'altra *El Palamor* > *El Palamó (A)*, amb dissimilació de les vocals *o* -*ó* > *a* -*ó*. I notem que l'ús amb article, en *El Palamó (A)* i *El Palamor (C)* postula precisament un apel·latiu de sign. viu com ho fou PALUDEM, *paül*.

Resta una dificultat menor en la -*n*- que és comuna al nom (*D)* i al (*A*) suposant, com sembla imposar-se, que el nostre *Palamó* ve de *El Palamon*. Aquesta la podríem llevar, partint d'un compost de PALUDEM diferent, però d'aplicació no menys oportuna i lògica:

D) PALUDEM MOLLE, -ILLES, 'aiguamoll tou', el que en castellà es diu un *tremedal* o *tembladeral*. Llavors amb dissimilacions de les L-L: > l-r: *Polomor* / *Bolomor*; i amb dissimilació L-L > L-N: *El Palamo(n)* i en plural *Pal(o)mones*.

No trobo que aquesta etim. *D)* i menys en la var. *D)* es pugui qualificar de rebuscada. Si ho mirembé, els punts postulats i incògnits que presenten en *A)* els relleva *C)* els uns (la terminació -*on*) i *B)* els altres amb -*or* conservat. Sembla merèixer acceptació, car en tot cas és més completa que *B)* (PALMA) i incomparablement més satisfactòria que la hipòtesi *A)* (PALUMBES).

En veritat jo havia especulat en altres dues direccions, que exposaré, per descàrrec de consciència, perquè ara no dubto a desestimar-les.

E) Tindriem aquí MAJOREM o MINOREM? Combinats amb el que he dit per a *C)* i *D)* PALUDEM, p. ex., o el nomin. PÁLUS; m'ho suggereixen les notes de Ribera i Chabàs sobre unes construccions musulmanes *major* i *menor* (*El Arch.* III, 291, IV, 50): veg. allí unes làpides (llatines o aràbigues); i d'altra banda unes *fuentes Mayor* i *Menor* que hi assenyalen. Llavors PALUDE o PALUS MAJORE (cf. port. *mor* / *môr* MAJOREM); amb MINOR caldria més dissim.; i el caràcter de MAJOR més arbitrari, que el de MOLLE o HUMOR en desacord amb el caràcter pantanós, indueix a incredulitat decidida.

F) Tanmateix aràbic o africà? Supòsit no del tot arbitrari puix que a Algèria hi ha un NP *Namūrī*, potser connectable amb un *Nimir* que troba Hess a Aràbia, però connexió no gens clara, amb la idea de 'leopard, tigre' que hi veu Hess, o la de 'íntegre, salubre' d'altres diccs. (no en Dozy). Potser combinat amb *Abu-*: *Bu-Namur*, que es dissimularia en *Bu-lamur* (cf. *Lamuri*, -*rya* en *GGAlg.*); o (per ven-

tura) amb *masǧid* 'oratori, mesquita'? Caldria una síncope *megidnamur* > *menamur* > *bolomor*, massa violenta per pendre-ho seriosament. Quedem, doncs, amb la hipòtesi *D)* sense descartar del tot *B)*, però sí *E)*, *F)*, i tendint francament a deixar córrer *A)*.

¹ Es deia *P. Franqueza*, i fou elevat a *Conde de Villalonga* per Felip III, fi del S. XVII, quan el nomenà «secretario de Estado del Reino de Aragón». — ² És clar que com a nom oficial, consta en la doc. municipal, p. ex. Vargas, *Villafranqueza*, a. 1774, I, 95; i en un *Llibre de Batejats* de la parròquia de l'a. 1682: «la iglesia nova de *Villafranquesa* fonch comensada a fabricar per lo Sr. Conde de Villa longa y *Villafranquesa* --- 1676». Tan mal construïda que el 1778 s'ensorrà tota i no la van refer fins al 1786 (Figueres, n. 345 i pp. 60). Potser perquè allí, com en molts altres pobles del voltant hi havia més moriscos, o «cristianos nuevos» que vers cristians, com consta, p. ex. d'Elx, Finestrat, Orxeta (Reglà-Boronat, p. 115), «*benimaglall*» (p. 118) etc. Val a dir que no figura amb cap dels dos noms en Reglà ni en els censos de moriscos del S. XVI, p.p. Lapeyre, però deu ser perquè no era poble amb existència legal sinó agregat a Alacant. Però ja el 1723 El Palamó havia intentat separar-se d'Alacant, demanant-ho a la R. Audiència de Val. (demanda que fracassà perquè s'hi oposà el Real Consejo de Felip III on hi havia els Franqueza. — ³ És també el nom d'una planta, *Thymelea*, mall., men. i Princ. (Teixidor; *DAG.*, *AlcM.*).

PALAMÓS

La ben coneguda població de la Costa del Baix Empordà, a mig camí de St. Feliu a Palafrugell.

PRON.: *paləməs* a Palafrugell, i vacil·lant entre això i *pələməs*, a Llagostera (Casac. 1920); ja vaig anotar *pələməs* a St. Feliu de Guíxols, a Viladamat i a Caldes de Malavella (LL, 29, 199; xxii, 149; LL i, 24); i en general *pələməs* és el que he sentit sempre a Girona, Bna., i tot el cat. or.; i deixant a part el detall del timbre de la vocal: *pələməs* amb *ɔ* tancada és el que se sent pertot. *Gentilici*: *Palamosins* (Llagostera, Palafrugell), Casac.; per a una antiga pron. *palamosinc* (*DAG.*) antic tret dialectal de diverses comarques del bisbat de Girona, veg. *LleuresC*, 353n.

MENCIONS ANT. 1279: La carta de població i franquícia: «Astrugus Ravaya, baiulus --- Petri regis Aragonum --- concedimus --- hominibus --- populatoribus --- *Portus regalis de Palamors*, qui ad dictam poblam accessistis --- ut sitis --- franchi de omni questia et salem, possitis --- extraere --- extra dictam poblam et extra term. castr. Sti. Stephani ---